

elődjének tekinthető. Természetesen ez a jelentés figyelmen kívül hagyja az évről-évre megjelenő évi könyvészeteket, folyó bibliográfiákat, recenziós folyóiratokat és a szabályszerűen visszatérő könyvészetet nyújtó folyóiratokat. Tehát ép azt nyújtja, amely a legkevésbé megfogható része a könyvészeti irodalomnak, a soronkívüli, az alkalmi könyvészetet. Az előttünk fekvő kötet csekély részben 1929-es, nagyrésztben 1930-as anyagot ölel fel. A kötet három részre oszlik. Az első, egyben a legkisebb rész, a könyvészet elméletére és a nemzetközi általános könyvészetre vonatkozó irodalmat adja. Itt 16 mű felsorolását s rövid ismertetését kapjuk. A második rész az általános nemzeti könyvészet körébe vágó művek jegyzékét közli országonkénti felsorolásban. A magyarországi részben a *Magyar tudományos irodalom bibliográfiájának* két kötete (MORAVEK és GÁSPÁR) s a GULYÁS-féle *Magyar Könyvészet* (1930 jan.—márc.) van felvéve. A harmadik rész a szakkönyvészetet nyújtja. Ebben a részben magyar szerzővel szintén csak MORAVEKKAL és GÁSPÁRRAL találkozunk. A kötet 249 művet sorol fel, amelynek egy része azonban kétszer is fel van véve (egyszer a második s egyszer a harmadik részben) s így nem tudjuk pontosan, hogy mennyi is volt az 1930-as év nemfolyamatos könyvészeti termése. A kötet használhatóságát nagyban fokozza a pontos mutató.

Az új vállalkozás első kötete hézagot pótló és kívánatosá teszi a folytatást. Hogy a mai, gazdaságilag nehéz helyzetben van-e erre kilátás, nem tudhatjuk. Különösen örülünk a vállalkozásnak azért is, mert minden nemzetközi könyvészet hathatósan elősegíti a nemzetek tudományos együttműködését s ép könyvészeti téren az együttműködés fontosságát nem kell külön hangsúlyoznunk.

ASZTALOS MIKLÓS.

Andrić, Nikola : *Katalog Zabavne Biblioteke.* Zagreb, 1931, 152 l., 8°.

A legjelesebb horvát írók egyikének, ANDRIĆ Nikolának, szerkesztésében immár 19 év óta jelenik meg az ú. n. *Mulattató Könyvtár*, mely kiadván 500-ik kötetét, a jelen katalógussal foglalja össze eddigi munkálkodásának történetét és eredményeit. A ritka ízléssel kiállított katalógus, melyet számos arckép és más illusztráció díszít, már csak azért is érdemes a magyar közönség figyelmére, mert a *Mulattató Könyvtár* eddig tíz magyarból fordított kötetet is hozott.

A katalógus előszava szerint a *Mulattató Könyvtár* a világirodalom legjobb regényíróit akarja a horvát közönséggel megismertetni, amennyi-

ben munkáik valóban mulattatóak is. A vállalat a világirodalom legismertebb neveinek egész sorát először mutatta be a horvát olvasóközönségnek. A török és a skandináv irodalmak termékeit kivéve, valamennyi fordítás eredetiből készült. A fordítások nyelvi tisztaságára a szerkesztő különös súlyt fektetett, ami természetes olyan írónál, aki mindig a legszebb horvát nyelven írt és a nyelvhelyességről egy sokat használt könyvet is állított össze. Ez a nagy nyelvi gondosság szinte versenytárs nélkül áll a mai horvát irodalomban (Obzor, 1931. dec. 31.) De egyébként is minden kötet a nagyműveltségű és finom ízlésű szerkesztő gondos munkáját dicséri. A magyar irodalom nem rendelkezik ilyen értékes és céltudatosan irányított vállalattal.

ANDRIĆ katalógusa külön felsorolja a *Mulattató Könyvtár* azon könyveit, melyek teljesen elfogytak. Közöttük négy magyar munka van: ERDŐS Renée két munkája (*Norina, A nagy sikoly*) és JÓKAI (*A tengerszemű hölgy*), meg MIKSZÁTH (*Szent Péter esernyője*) egy-egy műve. A könyvtárusi forgalomban kapható köteteket először a gyűjtemény számai, azután a szerzők sorrendjében adja ANDRIĆ. Minden munkáról pár soros ismertetés olvasható, többnyire a műalkotás lényegének szerencsés felismerésével. A beszámoló az 519-ik kötettel ér véget. Az illusztrációk között két magyart találunk: KOSZTOLÁNYI Neróját (47. l.) és ZILAHY Lajos arcképét (105. l.).

A fordítások között akad néhány eredeti munka is. A szerkesztő egy kötet útiképét itt tette közzé. Mellette megemlítendők BEGO Marin spalatói, BJELAVAC Hifzi bosnyák muzulmán, LOVRIC Božo dalmát, PAVIČEVIĆ Mićun montenegrói tárgyú novellái, adomái, KOVAČEVIĆ Ante szatirái stb. és az ötszázadik kötetben HORVAT Josip költői leírása a horvát földről. A fordítások közt nagyszámmal vannak képviselve a különböző szláv irodalmak. Mellettük arányosan a germán és román irodalmak is. Akadnak olyan munkák, melyek elmaradhattak volna, de a vállalatnak el kell tartania magát, a szerkesztőnek tehát számolnia kell a közönség különböző rétegeinek kívánalmaival. Így érte el ANDRIĆ, hogy a *Mulattató Könyvtár* ma Zágráb legnépszerűbb irodalmi vállalata.

A vállalat magyar köteteinek eddigi összeállítása aligha találkozhatik a kritika teljes elismerésével. A szerkesztő mások útmutatására van utalva és úgy látszik ez az útmutatás nem mindig a legszerencsésebb. Azonban így is valódi irodalmat hoz mindegyik kötet és egyetlen horvát vállalat sem hozott még ennyit a magyar irodalomból. Mielőtt a magyar számokat pontosan felsorolnók, meg kell említenünk, hogy kettő közülök (12. és 19. szám) ismer GULYÁS Pál is (*Magyar szépirodalom*

idegen nyelven. Budapest, 1917). A *Mulattató Könyvtár* magyar kötetei a következők:

12. sz. ERDŐS Renée: *Norina*. Zagreb, 1913, 162 l. 8°.

Fordította és bevezető tanulmánnyal ellátta LULIĆ Ivan. A keresztnévek írásában a *Zabavna Biblioteka* nem következetes. Mi úgy adjuk őket, ahogy az illető kötetben találjuk.

19. sz. MIKSZÁTH Koloman: *Kišobran Sv. Petra* (Szent Péter esernyője). Zagreb, 1914, 224 l. 8°.

Fordította és bevezető tanulmánnyal ellátta PISAREVIĆ A.

72. sz. HERCZEG Franjo: *Carstvo sanja* (Álomország). Zagreb, 1917, 162 l. 8°.

Fordította és bevezető tanulmánnyal ellátta LULIĆ Ivo.

101—102. sz. JÓKAI Mavro: *Gospodja s morskim očima* (A tenger szemű hölgy). Zagreb 1918, 263 l. 8°.

Fordította és bevezető tanulmánnyal ellátta LULIĆ Ivan.

113—114. sz. BIRÓ Ljudevit: *Tri noći Don Juanova* (Don Juan három éjszakája). Zagreb, 1918, 246 l. 8°.

Fordítottá és bevezető tanulmánnyal ellátta LULIĆ Ivo. A kötetet BIRÓ Lajos *Žena Spasiteljica* (Mulier Salvatrix) c. novelláját is hozza ugyancsak LULIĆ fordításában.

340. sz. ZILAHY Lajos: *Samrtno proljeće* (Halálos tavasz). Zagreb 1924, 167 l. 8°.

Fordította és bevezető tanulmánnyal ellátta MAKSIMOVIĆ Mara. A kötet ZILAHY hat kisebb novelláját is hozza ugyanazon fordítótól.

385. sz. GÁRDONYI Géza: *Onaj silni treći* (Az a hatalmas harmadik). Zagreb, 1926, 128 l. 8°.

Fordította és bevezető tanulmánnyal ellátta MAKSIMOVIĆ Mara.

395. sz. ERDŐS Renée: *Veliki vrisak* (A nagy sikoly). Zagreb, 1926, 306 l. 8°.

Fordította és bevezető tanulmánnyal ellátta MAKSIMOVIĆ Mara. ANDRIĆ Nikola hozzám intézett levele szerint a regénynek óriási sikere volt Horvátországban. További ERDŐS Renée-kötetek kiadása várható.

453. sz. ERDŐS Renée: *Kardinal Santerra* (Santerra bíboros). Zagreb, 1929, 377 l. 8°.

Fordította VERNIĆ Zora.

498. sz. KOSZTOLÁNYI Deszö (sic!): *Krvavi pjesnik* (Nero a véres költő). Zagreb, 1931, 266 l. 8°.

Fordította MAMUŽIĆ Giza, bevezető tanulmánnyal ellátta MANN Thomas.

515. SZ. ZILAHY Lajos: *Voda nosi nešto* (Valamit visz a víz). Zagreb, 1932, 142 l. 8°

Fordította MAMUŽIĆ Giza. Ez a kötet ugyan még nem szerepelhetett ANDRIĆ katalógusában, de a teljesség kedvéért megemlítjük. BAJZA JÓZSEF.

Millar, Eric G. *La miniature anglaise du XIVe et du XVe siècle*. Ouvrage accompagné de la reproduction de 159 miniatures dont une planche en couleurs. Paris et Bruxelles. Les éditions G. van Oest.

MILLAR e könyve második kötete annak a nagyszabású munkának, melyben a szerző az angol miniatúrafestészet fejlődését mutatja be a X—XV. században. Első kötete 1926-ban látott napvilágot s a XIII. századdal záródik le, mely században az angol miniatúrafestészet két különféle irányban indult meg. Az egyik a francia miniatúrák hatása alatt fejlődött s kevés egyénit hozott létre, a másik azonban jellegzetesen angol, melynek feltűnő sajátága a gazdag és élénk színű ornamentika. A XIV. század első felének termelése csaknem teljesen ehhez a nemzeti irányhoz csatlakozott, amit nagyon figyelemre méltó munkák, főleg zsolttárkönyvek bizonyítanak. Az illuminált kéziratok előállítása ez időben a kolostoroktól többé-kevésbé függetlenítette magát s hivatásos másolók és könyvfestők, gyakran laikusok kezébe ment át. A különböző műhelyek temérdek másolót, festőt, könyvkötőt stb. foglalkoztattak, azonban sajnos, egyetlen miniatör neve sem maradt fenn; sőt még csak oly határozott helyet sem tudunk megnevezni, hol a főbb kéziratok készülhettek, nyilván azért, mert ezek a művészek szükséglet szerint vándoroltak egyik helyről a másikra. Mégis két nagyobb iskolát különböztethetünk meg a század első felében: a keletangliait és egy másikat, melynek fődarabja MARY KIRÁLYNÉ remek *Zsoltárkönyve*. De ez a két csoport nem válik el mindig élesen egymástól. Vannak kéziratok, amelyek mindkettő sajátosságait feltüntetik. Vannak azonban olyan kódexek is, melyeket egyik csoportba sem lehet beosztani.

A kelet-angliai iskola központja a XIV. század elején a norwichi egyházközség volt, hol legalább egy ideig páratlan könyvgyártás folyt. Egy vagy több kitudó miniatör és néhány lelkes vevő szerencsés találkozása tette ezt lehetővé. Ez iskola jellegzetes sajátosságai: mindenekelőtt az ornamentika rendkívüli frissesége, gazdagsága és az egész koncepció pazar volta. A lapok bordűrjei gyakran szokatlanul szélesek, pompázó indafonataikkal, melyek dúsán rakottak emberi figurákkal, mada-